

A

Pedagógiai Programja
Helyi Tantervek – II.

Népzene
fúvós tanszak
duda

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
DUDA	5
A dudatanítás szakirányú feladatai	5
Fejlessze	5
Alakítson ki	5
A tanuló ismerje meg	5
Előkészítő évfolyam	5
1. évfolyam	5
Fejlesztési feladatok – Tananyag	5
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	5
Követelmény	6
Az év végi vizsga javasolt anyaga	6
2. évfolyam	6
Fejlesztési feladatok – Tananyag	6
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	6
Ajánlott tananyag	6
Követelmény	6
Az év végi vizsga javasolt anyaga	6
Alapfokú évfolyamok „A” tagozat	6
1. évfolyam „A” tagozat	6
Fejlesztési feladatok – Tananyag	6
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	6
Ajánlott tananyag	7
Követelmény	7
2. évfolyam „A” tagozat	7
Fejlesztési feladatok – Tananyag	7
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	7
Ajánlott tananyag	7
Követelmény	8
Az év végi vizsga javasolt anyaga	8
3. évfolyam „A” tagozat	8
Fejlesztési feladatok – Tananyag	8
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	8
Ajánlott tananyag	8
Követelmény	8
4. évfolyam „A” tagozat	9
Fejlesztési feladatok – Tananyag	9
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	9
Ajánlott tananyag	9
Követelmény	9
5. évfolyam „A” tagozat	9
Fejlesztési feladatok – Tananyag	9
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	9
Ajánlott tananyag	9
Követelmény	9
6. évfolyam „A” tagozat	10
Fejlesztési feladatok – Tananyag	10
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	10
Ajánlott tananyag	10
Követelmény	10
Az év végi vizsga javasolt anyaga	10
Alapfokú évfolyamok „B” tagozat	10

2. évfolyam „B” tagozat	10
Fejlesztési feladatok – Tananyag	10
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	10
Ajánlott tananyag	11
Követelmény	11
Az év végi vizsga javasolt anyaga	11
3. évfolyam „B” tagozat	11
Fejlesztési feladatok – Tananyag	11
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	11
Ajánlott tananyag	11
Követelmény	12
Az év végi vizsga javasolt anyaga	12
4. évfolyam „B” tagozat	12
Fejlesztési feladatok – Tananyag	12
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	12
Ajánlott tananyag	12
Követelmény	12
Az év végi vizsga javasolt anyaga	12
5. évfolyam „B” tagozat	12
Fejlesztési feladatok – Tananyag	12
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	12
Ajánlott tananyag	13
Követelmény	13
Az év végi vizsga javasolt anyaga	13
6. évfolyam „B” tagozat	13
Fejlesztési feladatok – Tananyag	13
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	13
Ajánlott tananyag	13
Követelmény	14
Az év végi vizsga javasolt anyaga	14
Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után	14
Az „A” tagozat végén	14
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)	14
A művészeti alapvizsga követelményei	15
A vizsga részei	15
A vizsga tartalma	15
„A” tagozat	15
„B” tagozat	15
A vizsga értékelése	15
Továbbképző évfolyamok „A” tagozat	16
7. évfolyam „A” tagozat	16
Fejlesztési feladatok – Tananyag	16
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	16
Ajánlott tananyag	16
Követelmény	16
Az év végi vizsga javasolt anyaga	16
8. évfolyam „A” tagozat	16
Fejlesztési feladatok – Tananyag	16
Ajánlott tananyag	17
Követelmény	17
Az év végi vizsga javasolt anyaga	17
9. évfolyam „A” tagozat	17
Fejlesztési feladatok – Tananyag	17
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	17
Ajánlott tananyag	17
Követelmény	17
Az év végi vizsga javasolt anyaga	17

10. évfolyam „A” tagozat	18
Fejlesztési feladatok – Tananyag	18
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	18
Ajánlott tananyag	18
Követelmény	18
Továbbképző évfolyamok „B” tagozat	18
7. évfolyam „B” tagozat	18
Fejlesztési feladatok – Tananyag	18
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	18
Ajánlott tananyag	18
Követelmény	19
Az év végi vizsga javasolt anyaga	19
8. évfolyam „B” tagozat	19
Fejlesztési feladatok – Tananyag	19
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	19
Ajánlott tananyag	19
Követelmény	19
Az év végi vizsga javasolt anyaga	19
9. évfolyam „B” tagozat	20
Fejlesztési feladatok – Tananyag	20
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	20
Ajánlott tananyag	20
Követelmény	20
Az év végi vizsga javasolt anyaga	20
10. évfolyam „B” tagozat	20
Fejlesztési feladatok – Tananyag	20
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése	20
Ajánlott tananyag	20
Követelmény	21
Az év végi vizsga javasolt anyaga	21
Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után	21
Az „A” tagozat végén	21
A tanuló legyen képes	21
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)	21
A tanuló legyen képes	21
A művészeti záróvizsga követelményei	21
A vizsga részei	21
A vizsga tartalma	22
„A” tagozat	22
„B” tagozat	22
A vizsga értékelése	22

DUDA

A dudatanítás szakirányú feladatai

A kontraszípos magyar duda bolhalyukas és bolhalyuk nélküli altípusai játékmódjainak megtanítása egyidejűleg a népi furulya játékanak megismertetésével.

A dudát fenntartó népzenei dialektusok, zenei formakultúrájának, dallamkincsének, zenei gondolkodásmódjának megtanítása, díszítésmódjainak, a dudán, illetve furulyán játszott énekes, illetve táncdallamainak és tánc típusainak részletes megismertetése.

A magyar nyelvterület többi – a dudát már nem használó – dialektusának áttekintő ismerete, különös figyelemmel a népi furulyára és hangszeres tánczenére.

A duda magyar és európai történeti múltjának, előadói hagyományának, más népek kultúrájában elfoglalt szerepének ismertetése.

Fejlessze

- a tanuló hallását, a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, stílusérzékét, rögtönző képességét, motívikus zenei gondolkodását, formaérzékét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összetűzésére, tánc tételek és ciklusok kialakítására,
- a táncossal és énekessel való zenei kommunikációra, önálló lényegfelismerésre.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmodot, helyes test-, kéz- és hangszertartást,
- egyenletes erősségű játékot, pontos tempótartást.

A tanuló ismerje meg

- hangszere felépítését, részeit, hangolását, karbantartását,
- a hangszerjáték általános és speciális jellegzetességeit (pontos intonálás, variálás, díszítés, apróják, a bolhaluk használata, „rikkantás”, kontrajáték stb.).

Előkészítő évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes test- és hangszertartás, légzés kialakítása.
- Egyszerű népdalok, ütempáros játékdalok és szokásdallamok eljátszása furulyán.

Ajánlott tananyag – kották hangzó melléklettel

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, hangzó anyaggal együtt (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Intézet

Követelmény

Legyen képes a tanult dudanótákat tempótartással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél–dunántúli dallamok eljátszása furulyán.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Dél–dunántúli népdalok éneklése és elfurulyázása.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, hangzó anyaggal együtt (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Intézet

Követelmény

Legyen képes a tanult dél–dunántúli népdalokat tempótartással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél–dunántúli dallamok eljátszása furulyán.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata.

- Hangcsoportok összekötése (legato), szétválasztása (staccato).
- Variálás és díszítés a Dél–dunántúli dialektus szabályai szerint.
- Intonálás dudán.
- Egyszerű apráják dudán.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, hangzó anyaggal együtt (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes

- hatlyukú furulyán a tanult dél–dunántúli dallamokat énekelni, stílusos díszítéssel, variálva eljátszani az évfolyamnak megfelelő technikai szinten.
- megszólaltatni a dudát, egyszerű aprájákat játszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél–dunántúli ugrósok, dudánóták eljátszása furulyán, egyszerű, de stílusos díszítéssel, variálással.
- Egyszerű dudacifrák eljátszása dudán.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A palóc furulyajáték.
- Semleges hangsorú furulyák.
- Dudánóták furulyán.
- Intonálás dudán.
- Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.
- A kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.
- Egyszerű dallamok, cifrák játéka dudán.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Követelmény

Legyen képes

- a tanult palóc dallamokat énekelni, stílusos díszítéssel, variálva eljátszani az évfolyamnak megfelelő technikai szinten.
- dudán a tanult egyszerű dallamokat eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egyszerű dallamok, dudacifrák dudán.
- Palóc dudanóták és rubato pásztornóták furulyán, stílusos előadásban.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Dudautánzó furulyajáték.
- A dallam záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
- Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.
- A kontrasztp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.
- Bonyolultabb dallamok és közjátékok, egyszerűbb díszítések dudán, a palóc dialektus szabályai szerint.
- A bolhalyuk használata.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív nógrádi dudás és furulyafelvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

Követelmény

Legyen képes

- a dudautánzó furulya játék elsajátítására.
- dudán bonyolultabb dallamokat és közjátékokat, egyszerűbb díszítésekkel eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dudanóták stílusos, dudautánzó eljátszása furulyán.
- Egyszerűen, de stílusosan díszített dudajáték.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk mindkét hangszeren.
- A dallamhangokat szétválasztó kontrajáték dudán.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka – hangzó anyaggal (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek. (Pátria lemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

Követelmény

Legyen képes fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, csárdás és kanásztánc dallamok furulyán, dudautánzó előadásban.
- Dudanóták és rubato pásztornóták dudán, a dallamhangokat elválasztó kontrajátékkal.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A törzshangok elválasztása zárt technikával.
- Az oktávlyuk használata „rikkantásra”.
- Bonyolultabb dudacifrák.
- Önálló tanulás, egyszerű lejegyzések.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pástor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív palóc duda–felvételek. (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)
Magyar dudások CD

Követelmény

Legyen képes

- fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- önálló tanulásra és egyszerűbb lejegyzésekre.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, régi és új stílusú táncdallamok dudán.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja furulyán és dudán.
- A dallamhangokat elválasztó kontrajáték dudán.
- Önálló tanulás felvételről, lejegyzés készítése.
- Furulyás dallamok értelmezése dudán.
- Tánc és ének kísérete.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar dudások CD

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Követelmény

Legyen képes

- folyamatosan fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- ének– és tánc kíséretre,
- a dunántúli dialektus dallamait furulyán és dudán is stílusosan, díszítve eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, ugrások, csárdás dallamok, dudánóták dudán a Dél–dunántúli játékmódban.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján:

- Heves: Pozsik István
- Gömör: Fodor József
- Nógrád: Bertók Mihály, Koós József, Melo József.

Semleges hangsorú furulyák.

Dudanóták furulyán.

Intonálás dudán.

Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.

A kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.

Egyszerű dallamok, cifrák játéka dudán.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Követelmény

Legyen képes

- a tanult palóc dallamokat énekelni, stílusos díszítéssel, variálva eljátszani az évfolyamnak megfelelő technikai szinten.
- dudán a tanult egyszerű dallamokat eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egyszerű dallamok, dudacifrák dudán.
- Palóc dudanóták és rubato pászturnóták furulyán, stílusos előadásban.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Dudautánzó furulyajáték.
- A dallam záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
- Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.
- A kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.
- Bonyolultabb dallamok és közjátékok, egyszerűbb díszítések dudán, a palóc dialektus szabályai szerint.
- A bolhalyuk használata.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyafelvételek (Patria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

Követelmény

Legyen képes

- a dudautánzó furulya játék elsajátítására,
- dudán bonyolultabb dallamokat és közjátékokat, egyszerűbb díszítésekkel eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dudanóták stílusos, dudautánzó eljátszása furulyán.
- Egyszerűen, de stílusosan díszített dudajáték.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Palóc dudajáték: Szikora János, Vrebóka István, Bertók Mihály, Koós József, Kukucska Ernő, Lapáti – Antal, Lukács Péter, Zsíros Péter, Pál István.
- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk mindkét hangszeren.
- A dallamhangokat szétválasztó kontrajáték dudán.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka – hangzó anyaggal (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek. (Pátria lemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

Követelmény

Legyen képes

- fejleszteni hangszerjátékát, repertoárját a tanév előírásai szerint.
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres–énekes együttesben színpadon is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, csárdás és kanásztánc dallamok furulyán, dudautánzó előadásban.
- Dudanóták és rubato pásztornóták dudán, a dallamhangokat elválasztó kontrajátékkal.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Repertoárfejlesztés.
- A törzshangok elválasztása zárt technikával.

- Az oktávlyuk használata „rikkantásra”.
- Bonyolultabb dudacifrák.
- Önálló tanulás, egyszerű lejegyzések.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív palóc duda–felvételek. (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)
Magyar dudások CD

Követelmény

Legyen képes

- fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- önálló tanulásra és egyszerűbb lejegyzésekre.
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres–énekes együttesben színpadon és táncházban is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztorjáték, régi és új stílusú táncdallamok dudán.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli dialektus furulya dallamai (parlando rubato előadású lírai dalok, ugrós táncdallamok, lassú és friss csárdás dallamok) a kistájak figyelembe vételével:
- Somogy: Kelec József, Sándor László,
- Tolna: Máté István.
- Zala: Badacsonyi Lajos, Bíró István.
- Baranya: Német Vince népzenei felvételei alapján.

A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja dudán:

- Pusztasomorja: Sós Antal,
- Berzence: Jankovics Imre,
- Tótújfalu: Gvadányi Pál felvételei alapján.

A dallamhangokat elválasztó kontrajáték dudán.

Önálló tanulás felvételről, lejegyzés készítése.

Furulyás dallamok értelmezése dudán.

Tánc és ének kísérete.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar dudások CD

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Követelmény

Legyen képes

- folyamatosan fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- ének- és tánc kíséretre,
- a dunántúli dialektus dallamait furulyán és dudán is stílusosan, díszítve eljátszani,
- repertoárját önállóan is fejleszteni,
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres–énekes együttesben, táncegyüttes kíséretként színpadon és tánc házban is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztorjáték, ugrások, csárdás dallamok, dudajáték dudán a Dél–dunántúli játékmódban.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- hangszerét önállóan behangolni,
- a hang és hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerén az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása révén,
- táncrendek eljátszására.

A tanuló rendelkezék

- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönző képességgel, zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus– és hangsúlyozási képességgel, formaérzéssel,
- a táncos és énekeses való zenei kommunikáció képességével,
- olyan szintű kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulásakor segít.

Ismerje

- hangszerének múltját, fajtáit, illetve változatait a magyar nyelvterület fontosabb vidékein.

Tudjon

- stílusosan díszített dudajátékot és aprójátékot játszani, ismerje a kontrajáték szabályait, tudja használni az oktávlyukat, megfelelően el tudja választani a dallam törzshangjait, tudjon táncot és éneket kíséreni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres–énekes együttesben színpadon is,

- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

Ismerje

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait – a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Duda főtárgy („A” „B” tagozat)

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Nógrádi dallamok és táncok (kondástánc, lassú és friss csárdás).
- Dunántúli dallamok és táncok (ugrós, lassú és friss csárdás).

„B” tagozat

- Palóc dallamok és táncok (kondástánc, lassú és friss csárdás).
- Csalóközi és szigetközi dudazene.
- Dunántúli táncok és más dallamok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlati idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Hont megyei dudastílus.
- Ritmusaprózó kontrajáték.
- A zoboralji magyar dudazene.
- Önálló dallamtanulás, lejegyzés készítése.
- Együttes játék hegedűvel.

Ajánlott tananyag

Archív felvételek Szikora János és Seres Imre honti, valamint Elgyütt József nyitrai dudásokról. Felvételek Bihari János zsérei hegedűs duda–prímkontrázó hegedüléséről. Kazettán megjelent szlovák dudafelvételek. Román és szlovák hangszeres népzenei tartalmazó lemezek, kazetták. Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a zoboralji és Hont megyei dudastílust.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hont és Nyitra megyei dudajáték.
- Hangszerjáték hegedűssel.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szigetközi és csallóközi dudazene.
- Csak énekes változatban fennmaradt dudánóták értelmezése dudán.
- Ritmusaprózó kontrajáték.
- Ismerkedés a szlovák dudazenével.

Ajánlott tananyag

Tanai Péter: Sós Antal és dudái – tanulmány lejegyzésekkel
Archív felvételek Sós Antal szigetközi dudástól, valamint csallóközi dudásoktól
Szlovák dudás felvételek
ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet
Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a szigetközi és csallóközi dudastílust.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szigetközi dudanóták.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Moldvai csángó dudazene.
- Ujjrend a bohalyuk nélküli dudán (a kontrát a gyűrűsujj kezeli).
- Csak énekes változatban fennmaradt dudanóták értelmezése dudán.
- Ismerkedés a moldvai csángó furulyazene dudu vonatkozású dallamaival.

Ajánlott tananyag

Moldvai csángó dudafelvételek.
Moldvai csángómagyar furulyás dallamok. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1995)
Szeretők a táncba. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1997) Etnofon
ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet
„Gaide su gaide” – szerb és horvát dudazene a Dráva mentéről (Kazetta, szerk. Szabó Zoltán)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a moldvai csángó dudastílust.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Moldvai magyar dudadallamok.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Jankovics Imre somogyi dudás ujjrendje, dallamai.
- Hosszúfurulyás dallamok értelmezése dudán.
- A háromsípós sípszár.
- Történeti dallamok értelmezése, eljátszása dudán.

Ajánlott tananyag

Jankovics Imre somogyi dudás felvételei (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Történeti zenénk gyűjteményes kiadványai

Felhasználhatók még az Óbudai Népzenei Iskola már megjelent, illetve a későbbiekben megjelenő módszertani kiadványai, hang- és videofelvételei.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a somogyi dudastílust.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-dunántúli dallamok.
- XVI–XVIII. századi dallamaink dudán.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Hont megyei dudastílus.
- Ritmusaprózó kontrajáték.
- A zoboralji magyar és a környező szlovák dudazene.
- Önálló dallamtanulás, lejegyzés készítése.
- Együttes játék hegedűvel.

Ajánlott tananyag

Archív felvételek Szikora János és Seres Imre honti, valamint Elgyütt József nyitrai dudásokról.

Felvételek Bihari János zsérei hegedűs duda–prímkontrázó hegedüléséről.

Kazettán megjelent szlovák dudafelvételek.
Román és szlovák hangszeres népzenei tartalmazó lemezek, kazetták.
Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a zoboralji és Hont megyei dudastílust.
Legyen képes a tanult dialektusból dallamfűzéseket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hont és Nyitra megyei dudajáték.
- Szlovák és román dudadallamok.
- Hangszerjáték hegedűssel.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szigetközi és csallóközi dudazene.
- Csak énekes változatban fennmaradt dudánóták értelmezése dudán.
- Ritmusaprózó kontrajáték.
- Ismerkedés a szlovák dudazenével.

Ajánlott tananyag

Tanai Péter: Sós Antal és dudái – tanulmány lejegyzésekkel
Archív felvételek Sós Antal szigetközi dudástól, valamint, csallóközi dudásoktól
Szlovák dudás felvételek
íjf. Csoóri Sándor: Dudánóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet
Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a szigetközi és csallóközi dudastílust.
Legyen képes a tanult dialektusból dallamfűzéseket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.
Legyen képes a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szigetközi dudánóták.
- Nyitra környéki szlovák dudazene.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a moldvai csángó furulyazene duda vonatkozású dallamaival furulyás adatközlők népzenei felvételeinek segítségével: Hodorog András, Csobán György, Gusa Pál.
- Moldvai csángó dudazene.
- Ujjrend a bolhalyuk nélküli dudán (a kontrát a gyűrűsujj kezeli).
- Ismerkedés a sokác gaidával.
- Csak énekes változatban fennmaradt dudanóták értelmezése dudán.

Ajánlott tananyag

Moldvai csángó dudafelvételek.

Moldvai csángómagyar furulyás dallamok. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1995)

Szeretőm a táncba. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1997) Etnofon

ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet

„Gaide su gaide” – szerb és horvát dudazene a Dráva mentéről (Kazetta, szerk. Szabó Zoltán)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a moldvai csángó dudastílust.

Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.

Legyen képes szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Moldvai magyar dudadallamok.
- Délszláv dudadallamok.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Egy önállóan kiválasztott hangszerjátékos repertoárjának, előadásmódjának részletes megismerése.
- Hosszúfurulyás dallamok értelmezése dudán.
- A háromsípós sípszár.
- Történeti dallamok értelmezése, eljátszása dudán.

Ajánlott tananyag

Jankovics Imre somogyi dudás felvételei (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Történeti zenénk gyűjteményes kiadványai

Felhasználhatók még az Óbudai Népzenei Iskola már megjelent, illetve a későbbiekben megjelenő módszertani kiadványai, hang- és videofelvételei.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a somogyi dudastílust.

Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.

Sajátítsa el a történeti dallamok értelmezésének módszerét.

Legyen képes olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél–dunántúli dallamok.
- XVI–XVIII. századi dallamaink dudán.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*Az „A” tagozat végén***A tanuló legyen képes**

- minden ismert dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
- más hangszereken vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

Ismerje

- hangszere repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a magyar népzenei dialektusokban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszere elterjedtségét a Földön.

*A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)***A tanuló legyen képes**

- a kifejezésmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei*A vizsga részei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Duda főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Nógrádi dallamok és táncok. (Pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.
- Dunántúli dallamok és táncok. (Pásztornóták, kanásztánc, ugrós, lassú és friss csárdás.)

„B” tagozat

Palóc dallamok és táncok. (Pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.)

Csallóközi és szigetközi dudazene

Moldvai dudazene.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű és mennyiségű hangszer „A” hangolású, kontraszípos, egybordós magyar duda, valamint bolhalyuk nélküli duda, sokác gaida, háromsípos sípszár.

Metronóm.

Hangzó zenei és videó/DVD példatár.

MP3-as és CD játszó, video– illetve DVD lejátszó–felvevő készülék.

Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.